

Věštba.

Z česko-amerického života Jan Harris Zachar.

V malé, zachmuřené obuvnické dílně Čechové od rána bylo živo. Sotva slunce trochu se uvelebilo po nedlážděných, vypráhlých a při každém dotyku kouřících se ulic, po cementových, cihelných, kamenných a dřevěných chodnících, sotva známé postavy, několik dělníků nádražních, mlynářských a kovářských, modistky, různé klerkové a telefonistky, začaly obvyklou svou denní práci, a sotva několik ovozů projelo městečkem, začala se scházet u Čecha beseda. Bylo to něco neobyčejného. Právda, od té doby, kdy mu žena zemřela, zvykl si na denní večerní společnost, ale po celých těch dvaceti let, v nichž staral se jak o svůj oběd tak o domácnost, kdy myl, pral a krmil kočky jako příštípkoval a prodával hezkým pannám obuv, po celých těch dvaceti let se mu nepříhodilo, aby po ránu dostal návštěvu. A dnes stalo se to, co se neudálo ani při úmrtí jeho ženy, ani za presidentských voleb a stávek, při nichž krev tekla, ani za otevření různých rezervací, ba ani když Dewey zničil španělskou eskádu...

Čech poznal hned, jakmile drátěné dveře se otevřely, zvonek zainkával a v krámu objevil se malý, sedmdesátiletý, na bradě pouze vous nosící Irčan McAdoo, odkud vítr věje. A neklamal se. Stařeček pomalu vešel do dílny, vzal z dvounohého stolu, jenž byl útočným útlým, denník a neřeknuv ani "good morning," pronesl s příznakem zklamání: "What's the matter?" Dva náruživí přátelé Ruska pohlédli na sebe, pohlédli zklamane. Veliké litery hlásaly, "Great victory of Japanese," porážku Kuropatkinovu, velikášství Oyamovo, smrt třiceti tisíc Rusů, opuštění Liaojangu a hrdinnost Japanečů. Mléeli. Tolik doufali v mistrovství Kuropatkinovu, tolik věřili, že to veliké čínské město, ta stanice kozáků a jezdců koní zabajkalských a mongolských bude posledním bodem ústupu carova vojska.

McAdoo, účastník občanské války, posadil se do pohodlné otáčecí židle, a Čech, chopiv se kladiva, sklonil se nad střevecem. Neměli čím by omlouvali porážku ruského generála, neměli, čím by zase nabyli naděje. Pensista obrátil hlavu k mapě asijského východu visící na stěně a nevrle třepe o číma ze Soeulu k Port Arthuru, z Liaojangu k Mukdenu a Harbinu, nesnažil se ticho přerušit.

Zavzněl opět zvonek.

"Dyk je to tištěno!"
Byl to Ouřada a Angličan Birmingham. Přišli veselé, přišli schválně. Japonci vyhráli. Birmingham s nimi sympatisoval a Otradovský, odpočívaje po těžké, čtyřicetileté práci v dřevárnách a užívaje svého malinkého jmění za podpory dětí, z touhy občerstvit svoji dlouhou chvíli postavil se proti svému dlouholetému příteli Čechovi na opačnou stranu.

Všichni tři sedli si polokruhem kol obuvníka, jenž jednak cítě onu zvláštnost, že první ranním časem sešli se u něho kamarádi, jednak tuše, že bude mu hájit ruskou taktiku, zanechal práce, a již v té malé, dávno nemyté dílně, se všemi příslušnostmi obuvnické živnosti, dusné, oživené nejistým slunečním páskem vnikajícím v jizbu skrze nečisté okno vyhlížející na kusy železa a různé rozbité nářadí, rozházené po dvoře kovářské dílny, zavládí živý hovor. Nemluvili o kukuřici, nemluvili o vojenské libovůli v Coloradu, o Bonesteelu, o jateční stáve, o volbách, nemlu-

vili o městských klepech a záležitostech spolkových. Přátelé Ruska, jeden z příbuznosti krve a druhý z nenávisti k Anglii, přinuceni byli k obraně Japonska...

A opět ozval se zvonek.
Přišel Jíra. Byl to třicetiletý, táhlý hoch, jenž zdědiv po rodičích kolotoč, putoval s ním po východní Nebrasee. Než měl při tom slušné živobytí. Alespoň vystavěl si domek a koupil několik lotů. Jíra se přišel pobavit, odpočívaje po výletě starých osadníků, při němž vydělal pěkné peníze. Přišel, pozdravil, sedl si na bedničku, chvíli poslouchal a pak spustil. Byl rozhodně při Japoncích, uváděje ten důvod, že "Yankee-ové východu" ochotně přijímají křesťanství.

Hovor se přirostoval, a když Jírovi neubývalo výmluvnosti, již vydatně podporoval Birminghama a Ouřadu, ptal se Čech sám sebe, jakým právem člověk, jenž nemá vzdělání, jenž neumí číst a psát, jenž v kostele něco slyšel, a jemuž se všichni smějí pro malý rozum, může hovořit o podobných věcech? A myslé, že je škoda argumentů pro takového člověka, poučil jej: "I mlč, němu nerozumíš!"
Jíra se hájil, a rusko-japonská válka ustoupila osobním útokům. Vytýkali si, co mohli, k nesmírné zábavě přítomných, již neopomenuli svár živiti. Až váda skončila slovy Čechovými: "Dej si pozor na svůj kolotoč! Já povídám, že ti shoří!"

Frank byl umlčen. Čech, který znal slabé místo svého protivníka, z vítězily. Jeho slova jakoby se vřela srdce Jírovo. Zažil již mnoho výsměchu, ale věstbu zkázy ještě nikdo nepronesl jeho kolotoči. A proto ho tak ta slova dojala, tak hluboce dojala.

Beze slova odešel. Nikdo nebyl překvapen.

"Myslím jsem, že se bude pěti hájit!" prohodil McAdoo, jenž věděl, že každá nedobrá zmínka o kolotoči vzbuzovala v Jírovi zuřivost.

Za ten týden, jenž uprchl od této scény, Jíra se změnil. "Tvůj kolotoč ti shoří!" ta strašná, hůzypná věta nepřestávala šelestit v jeho světnici, stále hlasitěji a hlasitěji se ozýváje. "Tvůj kolotoč ti shoří!" Mloval ten kolotoč, mlouval jej jako svého otce a matku. Jen první okamžik, který jeho paměť zachovala, obsahoval dřevěné koně, lvy a tigry, obsahoval dřevěná sedadla tažená jeleny, obsahoval flašinet píštěl české národní písně, obsahoval otce nebojácně potoučící podlaže chodícího a vybírajícího pěťáky. S kolotočem rostl, rostl s ním po farmách a městečkách. Když za chlapectví byla nemilosrdná ruka otevoa, objímal tu dřevěnou zvěř a ovinut kol jejího krku, vyplakal své slze, když matka se naň mile usmála, sedl si na dřevěná sedadla a tu produmal ten hřejivý úsměv. O kolotoči se mu zdálo v nejkrásnějších a nejodvážnějších snech. Matka mu zemřela, otec mu zemřel, oba v krátkosti čtrnácti dnů, a první komu šeptal svůj žal, byla ta němá tvář. A ti jeleni, lvové, tigři a orové jakoby pochopili jeho bol... A když sám se uvázal v to dědictví po rodičích zděděné, když sám toulal se po farmách a městečkách a vybíral pěťáky, ty barevné a zakřivené kusy dřev, ti jediní jeho spolužáci od nejtěplejšího věku, staly se mu vším. Když se mu svět vysmíval, že je analfabeta a hlupáček, objal krále pouště a zpovídal se mu ze svého utrpení. Když odvrátil se od něho děvče anglické, a tropila si z něho žerty česká holka, vzpínající kůň první o tom věděl.

Kolotoč svůj opatroval věrně, jako opatruje ošetřovatelka nemocné. Často se stalo, objevil-li na některém členu své rodiny neja-

kou zlomeninu, vzal šátek a obvázal dotyčné místo, těše churavého nejněžnějšími slovy, a mnohdy čest svého klenotu v hospodském neb pouličním výstupu hájil pěsti. A najednou vplete se mu do cesty starý, plešatý, šedivý, suchý a malý švec, vdovec, bez dětí, neschopný ženitby a prorokuje tak bídný konec jeho drahému majetku!

Strašná věštba Jíru neopustila. Seděla mu v mozku stále a stále. Uprostřed ulic, zahrad a kukuřičných polí stále jakoby slyšel píšťalu píštět a obyvatelstvo zmatečně volat "Fire!", doma ze všech stran, když koule slunce dívala se mu do oken, když sedl si únavou, když obědval a večerel, čísla naž zkáza, a v horečných nocích zdálo se mu jen o ohni, o velikém ohni, v němž děsnou mukou hynou jeho miláčekové.

Jíra sehl. Stal se zasmušilý a bojácný. I ten jeho oblíbený kukuřičný chléb se mu znechutil. Bled, hlavu skloněnou, ruce sepnuté v zad, chodil po ulicích, vyhýbal se rozmluvě a prehal před děvčaty. Marně městečko pátralo po příčinách této změny. Jen někdy jako plaché zvíře zabloudil do temné Čechovy dílny, kde dále rokovalo se o válce, o Mukdenu, o baltickém loďstvu o nuceném míru, přišel jako plaché zvíře a své slabé oči upíral na obuvníka, jakoby prosil o odvolání té hroutící věšty. Ale Čech neodvolal. Zapomněl již docela na onu scénu, a úsudek jeho o Frankových sklíčenosti byl, že se tento zamíloval. A Jíra nepromluvil. I když stařeček McAdoo ptal se ho: "What's the matter with you, Frank?", i když Birmingham dával mu dollar za prozrazení jeho tajemství, mlčel.

Zatím novináři tři anglických časopisů měli únavný týden. Žádný tanec se neodbyval, žádná divadelní společnost nezabloudila v městečko, žádný misionář nevyslovil se na rohu o hříchu, žádný řečník nepřijel podporovat svého zaměstnavatele, nikdo se nerozstolal a nikdo neumřel, nikdo neodjel a nikdo nepřijel, nad žádnou střechou čáp neb vrána nezamávali svými křídly, žádná rodina neporádala domácí zábavy, žádná slečna nekoupila si nový klobouk, nepřešlo — ký div, že angličtí novináři povšimli si ztrápeného Jíru a napsali o jeho divném stavu několik sloupců plných lékařské vědy. Dotkli se i Frankových soukromých záležitostí a jeden dokonce pronesl otázku, nebylo-li by dobře, aby Jíra v zájmu veřejné bezpečnosti dal svůj kolotoč pojistit.

Této věty chopil se Wertz, jeden z místních pojišťujících jednatelů proti ohni, a vybral se k Jírovi. Ovšem nepochodil, nemohl s ním ani mluvit, ale Frankovi příchodem jednatelovím se neprosnělo. Ta věštba začla jej rdousit, drtit mu srdce, hvízdát v mozku... Jeho kolotoč shoří, jistě shoří, ti lvi, oři, jeleni a tigrové, ty nejdražší jeho bytosti, zahynou tak hroznou smrtí, jež je děsná i pro vrahy a lidské vyvrhele! A snad již vše stojí v plamenech, rudých, vášnivých, vítězoslavných plamenech! —
Bylo teplé, říjnové poledne, když se ozval poplašný zvon, a v zápatí za ním zazněla parní píšťala tóny silnými, křečovitými a svižejiemi se, zazněla odporně a hrůzypně. Obchodníci a klerei vyběhli před své obchody a ze všech pobouřených ulic hnalo se lidstvo hlavní třídou tak dolů k okresnímu soudu, v jehož okolí oheň vznikl. Dobrovolní hasiči, hodivše na sebe nepromokavé pláště, brzy byli u stříkačky, a již statní koňové pádili za svou povinností.

Vyběhl i Jíra ze svého domu. Slyšel dobře rdousící hvízdát, a v tom okamžiku vznikla jistota příchodu zkázy schromila jeho tělo. Když stanul na rohu a zřel proud

lidstva valící se tam dolů k jeho majetku, kdos neviditelný vrazil mu v lebku břítký nůž...

Kvapil kolem Čech, ten, jenž věstil zkázu a uzřev sochu Jírovo, zvolal: "Co je s tebou, Frank? Pojď hasit! Tvůj kolotoč hoří!"

Jíra sebou pohnul. V hlavě mu problesklo. Vytřeštil oči, jako blbec chvíli zíral na Čecha a křečovitě, nevýslovně odporný výraz vyláčil ve svou tvář. Pak divoce zavýskl, zachechtal se a tanečně neobratně a luskuje prsty, křičel chraptivě a radostně: "Jírovo kolotoč hoří! Jírovo kolotoč hoří!"

Lidé se kupili, vracejíce se od ohně, jenž byl uhasen v pěti minutách. Nehořel kolotoč Frankův, ale jakás malá a prázdná stodola. Jedni nechápali, co se děje, druzí, zvláště mládež, se bavili. Přiběhli redaktori, lékaři, ba i policajti se přibátolili, aby dokázali, že nestojí stále po nálevnou a nehraje kostky, než žádná autorita již více neimponovala Frankovi. Zbláznil se.

Třetího dne byl odvezen do blázince, kde stále hovoří se svými miláčky, lvy, koni, tigry a jeleny. A Čech dále debatuje uprostřed svých návštěvníků...

Předplácejte se na "Pokrok" \$1.00 ročně. — Do Čech \$2.00.

Jewel semya a stromy
Jso' sazeny od 1898. Nejpřírodnější výběr, otužilých zásob - u' poj 8t. Páti ka- ta-ogů. THE JEWELL NURSERY, 3033 Roy St. C. A. R. CITY, MINN.

ZDARMA!
Tyto krásné špendlíky a iniciálkami, zaručujeme že zhotoveny jsou ze solidního německého stříbra a silně pozlacený 22karátovým jemným zlatem. Podrží svou krásu a barvu po léta a mají skutečnou cenu 25c. každý, avšak abychom uvedli naše jiné zboží, zašle- te-li nám své jméno, adresu a iniciálku, jakou si přejete, se čtyřmi (4) centy na částečné hrazení poštovného a balení, zašleme vám špendlík obratem zdarma.
S. H. BURNS & CO.,
258-262 Washington St., Dept. 29,
Brooklyn, N. Y.
Píšte ovšem dopis svůj anglicky, 32k4

Dr. Geo. F. Šimánek
český lékař a ranhojič
v čísle 1202 jižní 13. ul., Omaha.
Úřední hodiny: Od 2 do 4:30 odp.; od 6:30 do 7:30 večer. — Tel. 3769.
Res. Tel. Douglas 1964.

Podivuhodný vzrůst a důsledná velikost organizace Underwood Typewriter Company v tomto, desátém roce její trvání, vzbuzuje obdiv a vděkuje důvěru celému státu. Tot příčina, proč dnes může společnost prodávati více strojů, než jich může zhotoviti.
Lidé přišli k poznání, že je-li to
UNDERWOOD
jest dobrý.
UNDERWOOD TYPEWRITER CO.
1617 Farnam St., - 20-5 - Omaha, Neb.

Nejstarší a nejlepší místo pro schůzku jest
ED. MAURERA RESTAURANT A HOSTINEC
v čís. 1308 Farnam ul.
Pravá importovaná piva na čepu. Píseňské z Měšťanského pivovaru v Plzni v Čechách. Hobrau Munich Bavaria pivo. Pivo Anheuser-Busch a světoznámé Faust získalo rozsáhlou reputaci.
Kavárna pro dámy nalézá se na druhé podlaže. 401f

GEORGI & VITÁK,
(dříve Louis Viták)
Píšte si o cenníky, jsou zdarma. 4663 Gross Av. cor. 47 and Ashland Av., Chicago
Prodáváme veškeré hudební nástroje za tovární cenu.

Jame výhradní vyrábitele vyhlášených "Pearl Queen" Concertin a máme též pravé české harmoniky nejlepší jakosti. — Jediní zástupcové pro Ameriku slavných a světoznámých dechových nástrojů vyráběných V. F. Cerveným a Synem pro které jsou doporučeny na všech světových koncertovních: v Praze, Paříži, Lipsku, Bruselu a jinde. Náš obrovský tovární sklad, přívaz a vývoz hudebních nástrojů po celé Americe dokazuje nejlépe pověst našeho obchodu a důvěru, kterou chováme u ct. obecnstva. [9m6
Nakladatel českých hudebnin. Sp rávky všech nástrojů se vyřizují.

Nejúrodnější černice ve zdravé krajině v Texas!
LACINO PRODÁVÁ NA 12 LET SPLÁTKY
ROSENBERG IMMIGRATION CO.,
ROSENBERG, TEXAS. 811f